

## საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

### სკოპინგის დასკვნა №48

29.05.2020

#### საერთო მონაცემები:

**საქმიანობის დასახელება:** მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (მეტალურგიულ ქარხანაში ახალი ინდუქციური ღუმელის დამატება და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია)

**საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი:** შპს „ჯეოსთილი“; ქ. რუსთავი, დავით გარეჯის N36

**საქმიანობის განხორციელების ადგილი:** ქ. რუსთავი, დავით გარეჯის N36

**განაცხადის შემოსვლის თარიღი:** 13.04.2020

**მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ:** შპს „გამა კონსალტინგი“

#### ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ჯეოსთილის“ მიერ წარმოდგენილია, ქ. რუსთავში მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (მეტალურგიულ ქარხანაში, ახალი ინდუქციური ღუმელის დამატება და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია) სკოპინგის ანგარიში.

შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიულ საწარმოზე 2007 წლის 21 აგვისტოს გაცემულია N00084 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა (ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N24; 14.08.2007). 2018 წელს შპს „ჯეოსთილის“ მიერ სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა სკრინინგის განცხადება მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე - კერძოდ, სათადარიგო ინდუქციური ღუმელის მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე. აღნიშნული საქმიანობა 2018 წლის 30 აგვისტოს N2-724 სკრინინგის გადაწყვეტილების საფუძველზე არ დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

2019 წელს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელდა შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიულ საწარმოზე გაცემული გარემოზე ზემოქმედების N00084 ნებართვით (2007 წლის 14 აგვისტოს №24 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა) გათვალისწინებული პირობების და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის შემოწმება, რომლის შედეგად გამოვლინდა მეტალურგიული საწარმოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშითა და №24 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევები, რომლის აღმოფხვრისათვის კომპანიას

განესაზღვრა გონივრული ვადები სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2020 წლის 5 მაისის №001577 ადმინისტრაციული მიწერილობით.

შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიული საწარმოს საქმიანობის მიზანია მეტალის ჯართის დამუშავება და მისგან პროდუქციის (არმატურა) მიღება. საწარმოში წლიურად ხდება 175 000 ტ არმატურის წარმოება. საწარმოში დღეისათვის ფუნქციონირებს შემდეგი საამქროები: სადნობი საამქრო, უწყვეტი ჩამოსხმის საამქრო, საგლინავი საამქრო, ჟანგბადის წარმოების საამქრო, ტექნიკური წყლის მომზადების უბანი, ჯართის საწყობი, მექანიკური საამქრო, მზა პროდუქციის საწყობი, ოფისი და სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურა. საწარმოში ლითონის ნაწარმის დამზადებისთვის გამოიყენება ორი ტიპის - ელექტრორკალური და ინდუქციური ღუმელები შესაბამისი ინფრასტრუქტურით. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საწარმოში ორივე ღუმელის ერთდროულად მუშაობა არ ხდება, მათი ოპერირება ხდება მონაცვლეობით (ერთ-ერთის ტექნიკური გაუმართაობის შემთხვევაში).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, პროექტით დაგეგმილი საქმიანობა ითვალისწინებს სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საამქროს მოწყობას და ექსპლუატაციას შპს „ჯეოსთილის“ საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე (საკადასტრო კოდი: 02.07.04.043), რომელიც მდებარეობს ამავე კომპანიის ჯართის საწყობის მიმდებარედ. გარდა ამისა, შპს „ჯეოსთილი“ გეგმავს არსებული მეტალურგიული საწარმოს წლიური წარმადობის გაზრდას 175 000 ტონიდან 300 000 ტონამდე.

სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საამქროს დანიშნულება იქნება სილიკომანგანუმის/ფეროსილიციუმის წარმოება. საპროექტო საამქროს ერთი ტექნოლოგიური ხაზის წარმადობა იქნება 52 ტ/დღ (24 სთ სამუშაო გრაფიკით). წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, სილიკომანგანუმის საამქროში ორივე ტექნოლოგიური ხაზის ექსპლუატაციისას, საერთო წლიური წარმადობა იქნება - 35 500 ტ/წელ.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სამი ალტერნატივა.

პირველი ალტერნატიული ვარიანტის შემთხვევაში საამქროს მოწყობა მოხდება შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიული საწარმოს ჯართის მიმდებარე საამქროს უშუალო სიახლოვეს. ტერიტორიაზე უკვე არსებობს სილიკომანგანუმის საწარმოს ფუნქციონირებისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურა, მათ შორის: მისასვლელი გზები, სარკინიგზო ჩიხი, ელექტრომომარაგების სისტემა, წყალმომარაგების სისტემა და სხვა. მიწის ნაკვეთი წარმოადგენს ანთროპოგენული დატვირთვის მქონე ტერიტორიას, რომელიც არ გამოირჩევა ბიომრავალფეროვნებით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, უახლოესი საცხოვრებელი ზონა მდებარეობს დაახლოებით 550 მ-ში.

მეორე ალტერნატივის შემთხვევაში, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს საწარმოო ტერიტორიის სამხრეთ-აღმოსავლეთით დაახლოებით 300 მ-ის დაცილებით. აღნიშნული ტერიტორია წარმოადგენს კერძო საკუთრებას და შესაბამისად მისი გამოყენების შემთხვევაში, ადგილი ექნება ეკონომიკურ განსახლებას. აღნიშნული ტერიტორიაც არ გამოირჩევა ბიომრავალფეროვნებით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია 850 მეტრით. წარმოდგენილი

ინფორმაციის თანახმად, ტერიტორიაზე არ არსებობს წყალმომარაგების, ელექტრომომარაგების და კანალიზაციის სისტემები, მოსაწყობი იქნება სარკინიგზო ჩიხი.

მესამე ალტერნატივად განხილულია შპს „ჯეოსთილის“ საწარმოო ტერიტორიის აღმოსავლეთით მდებარე მიწის ნაკვეთი, რომელიც მუნიციპალიტეტის საკუთრებაშია. აღნიშნული ტერიტორიაც არ გამოირჩევა ბიომრავალფეროვნებით. ტერიტორიაზე მოსაწყობი იქნება წყალმომარაგების, ელექტრომომარაგების და კანალიზაციის სისტემები, ამასთან ტერიტორიაზე არ არსებობს სარკინიგზო ჩიხი და მისასვლელად ასევე საჭირო გახდება დაახლოებით 150-200 მ სიგრძის საავტომობილო გზის მშენებლობა. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 1200 მ-ში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სოციალურ-ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული იქნა პირველი ალტერნატივა, რომლის მიხედვით საამქროს მოწყობა მოხდება მეტალურგიული საწარმოს ჯართის მიმღები საამქროს უშუალო სიახლოვეს.

რაც შეეხება ტექნოლოგიურ ალტერნატივებს, ფეროშენადნობთა წარმოებისათვის განხილულია ორი ძირითადი ტექნოლოგიის გამოყენება, დახურული ღუმელებით და ღია ღუმელებით დნობა. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სილიკომანგანუმის სადნობი საამქროს პროექტისათვის შერჩეული იქნა დახურული ტიპის ღუმელები, რომლის ექსპლუატაციის პროცესში გამოყენებული იქნება მაღალეფექტური აირგამწმენდი სისტემები.

საწარმოს ძირითად მოწყობილობას წარმოადგენს დახურულრკალიანი ღუმელი, რომლის ენერჯის ძირითადი წყარო იქნება ელექტროენერგია. საწარმოს სხვა დამხმარე მოწყობილობები იქნება: ნედლეულის დასაწყობების უბანი; ლენტური კონვეირების სისტემა ნედლეულის მისაწოდებლად; მზა პროდუქციის დასაწყობების უბანი; გასაცივებელი კომპურა წყლის ცირკულაციისათვის, გამწოვი სისტემა და ტრანსფორმატორი. დახურულრკალიანი ღუმელი წარმოადგენს ფოლადის სხმულს, ცეცხლგამძლე ამონაგებით. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში ნედლეული (მანგანუმის მადანი) შემოტანილი იქნება სატვირთო მანქანის საშუალებით ან სარკინიგზო გზით. საწარმოში შემოტანილი ნედლეული ბუნკერში განთავსების შემდეგ, კონვეირების საშუალებით გადაიზიდება ღუმელში, სადაც ნედლეულის დნობა ხდება 1200°C-ზე. დნობის შემდეგ (დნობის პროცესი მიმდინარეობს 2 საათი) სილიკომანგანუმის ჩამოსხმა ხდება პატარა ლითონის თარგებად, რომელიც დაიყოფა შედარებით მცირე ზომებად სარეალიზაციოდ ან ფოლადის ტექნოლოგიურ ხაზში გამოსაყენებლად. პროდუქტის ზომა დაახლოებით 1 მ x 1მ-ა, ხოლო საბოლოოდ დაჭრილი პროდუქტის ზომა იქნება 1-100 მმ-ს ფარგლებში.

საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (მეტალურგიულ ქარხანაში ახალი ინდუქციური ღუმელის დამატება და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია) დაკავშირებულია ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე დამატებით უარყოფით ზემოქმედებასთან. ამასთან, საწარმოს წლიური წარმადობის გაზრდა 175 000 ტონიდან 300 000 ტონამდე გამოიწვევს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებათა კონცენტრაციების ზრდას. საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში

ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია მტვრის (შეწონილი ნაწილაკების) ემისიები, რისთვისაც პროექტი ითვალისწინებს აირმტვერდამჭერი სისტემის მოწყობას, რომელიც აღჭურვილი იქნება ფილტრებით, ეფექტურობით 96%. ექსპლუატაციის ეტაპზე ადგილი ექნება, ასევე, სილიკომანგანუმის ტექნოლოგიური ციკლისთვის დამახასიათებელი ნივთიერებების გაფრქვევას: მანგანუმის დიოქსიდი, სილიციუმის დიოქსიდი, კალციუმის ოქსიდი, მაგნიუმის ოქსიდი, ალუმინის ოქსიდი და სხვა. მოცემული მავნე ნივთიერებების დახასიათება და რაოდენობრივი შეფასება სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი არ არის.

დაგეგმილი საქმიანობა დაკავშირებულია ხმაურის წარმოქმნასა და გავრცელებასთან. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სილიკომანგანუმის სადნობი ღუმელები და სხვა ინფრასტრუქტურა განთავსებული იქნება დახურულ შენობებში, რაც შეამცირებს ხმაურის გავრცელებით გამოწვეულ ზემოქმედებას.

ასევე აღსანიშნავია, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედება, ვინაიდან საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ წარმოდგენილია სხვადასხვა პროფილის სამრეწველო ობიექტები, მათ შორის მეტალურგიული საამქროები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე კუმულაციური ზემოქმედების დეტალური შეფასება, საწარმოს განთავსების რაიონში არსებული ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედების მქონე ობიექტის აღწერა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედების გაანგარიშება მოხდება ფონური მდგომარეობის გათვალისწინებით (შპს „რუსთავის ფოლადი“-ს, ცემენტის ქარხნის, ფეროშენადნობთა საწარმოს და სხვა საწარმოების ემისიები). გზმ-ის ფაზაზე ჩატარდება ხმაურის გავრცელების დონეების ინსტრუმენტული გაზომვები და ხმაურის გავრცელების დონეების მოდელირება და კუმულაციური ზემოქმედების რისკების შეფასება მოხდება მიღებული შედეგების გათვალისწინებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში წყლის გამოყენება მოხდება სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური (ბრუნვითი გაგრილების სისტემისთვის) დანიშნულებით. საამქროს სასმელ-სამეურნეო წყლით მომარაგება გათვალისწინებულია ქ. რუსთავის წყალმომარაგების ქსელიდან, ხოლო საწარმოო მიზნებისთვის გამოყენებული იქნება გარდაბნის არხი, საიდანაც აღებული წყლის მიწოდება ხდება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ სალექარში. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, სალექარიდან ამოღებული ლამის განთავსება ხდება სალექარის მიმდებარედ არსებულ თავისუფალ ტერიტორიაზე, რომელიც დაფარულია მყარი საფარით.

ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლების ჩაშვება მოხდება ქ. რუსთავის ცენტრალურ საკანალიზაციო სისტემაში. სანიაღვრე წყლების არინების მიზნით მეტალურგიული საწარმოს ტერიტორიაზე მოწყობილია წყალშემკრები არხები, საიდანაც წყალი მიეწოდება სალექარებს (ტერიტორიაზე მოწყობილია 3 სალექარი), ხოლო სალექარებიდან გაწმენდილი წყლის ჩაშვება ხდება ტერიტორიის გარეთ გამავალ სანიაღვრე არხებში.

საწარმოს საქმიანობის პროცესში ამ ეტაპზე წარმოიქმნება დაახლოებით 27 000 ტონამდე წიდა. საწარმოს წარმადობის 300 000 ტონამდე გაზრდის შემთხვევაში წარმოქმნილი წიდის

რაოდენობა გაიზარდა 42 000 ტონამდე. სილიკომანგანუმის საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი წიდის რაოდენობა დაახლოებით იქნება 11 000 ტონა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წიდის განთავსება ხდება შპს „რუსთავის ფოლადის“ წიდის სანაყაროზე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქალაქ რუსთავის მერიის შენობის საინფორმაციო დაფაზე და მუნიციპალიტეტის ოფიციალურ ვებგვერდზე განთავსება. სამინისტროში წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე დამატებით ატვირთული იყო პრეზენტაცია, სადაც საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა, არატექნიკურ მოსახლეობისთვის მარტივად გასაგებ ენაზე, გაცნობოდა მოკლე ინფორმაციას პროექტთან დაკავშირებით. „საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის №181 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 26 მარტის №196 დადგენილების შესაბამისად, შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (მეტალურგიულ ქარხანაში, ახალი ინდუსტრიული ღუმელის დამატება და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია) პროექტზე სკოპინგის დასკვნის გაცემისთვის დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოება განხორციელდა საჯარო განხილვის ჩატარების გარეშე და საზოგადოების მონაწილეობა და მის მიერ მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილი იქნა წერილობით, აგრეთვე ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით. აღსანიშნავია, რომ დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია ასევე განთავსდა ქ. რუსთავის ტერიტორიაზეც.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში ქ. რუსთავის მერიის მიერ წარმოდგენილი იქნა წერილობითი შენიშვნები, რომელიც ეხებოდა სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს განთავსების ტერიტორიას. წერილში აღნიშნულია, რომ „რუსთავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2019 წლის 29 ნოემბრის N154 დადგენილების შესაბამისად, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს საწარმოო ზონა 1-ში (იზ-1), სადაც დომინირებს საწარმოო ობიექტები, რომლებშიც არ მიმდინარეობს გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის სახიფათო/მავნე საწარმოო პროცესები. ნებადართული სახეობებია: საწარმოო ობიექტი; ღია და დახურული საწყობი; ავტოსატრანსპორტო საშუალების მომსახურების ობიექტი. საგამონაკლისო წესით შეიძლება ასევე დასაშვები იყოს სხვა არამავნე მრეწველობის ობიექტები. იმის გათვალისწინებით, რომ ობიექტის ფუნქციონირება დაკავშირებულია გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის სახიფათო/მავნე საწარმოო პროცესებთან, მითითებულ ზონაში მშენებლობის განხორციელება ეწინააღმდეგება ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2019 წლის 29 ნოემბრის N154 დადგენილების მოთხოვნებს“. აღნიშნულ საკითხზე, შესაბამისი პირობები აისახა სკოპინგის დასკვნაში და მხოლოდ სკოპინგის დასკვნის შესაბამისად შედგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში შეიძლება გახდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურების გაგრძელების საფუძველი. გამომდინარე იქედან, რომ შპს „ჯეოსთილის“ არსებული საწარმო, რომლის ექსპლუატაციის პროცესის საკითხებსაც ასევე მოიცავს სამინისტროში

განსახილველად წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიში, წლების განმავლობაში ფუნქციონირებს აღნიშნულ ზონაში, დამატებით, დეტალურ შეფასებას და განხილვას საჭიროებს, ამ ზონაში უკვე განთავსებული საწარმოს, სადაც ამ ეტაპზე შეუფერხებლად მიმდინარეობს საწარმოო პროცესები, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზეგავლენის კუთხით, რათა სამინისტროს მიერ მიღებული იქნას დასაბუთებული გადაწყვეტილება კანონმდებლობის მოთხოვნების გათვალისწინებით. ასევე ქ. რუსთავის მერიის შენიშვნები ეხებოდა საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს მოსახლემდე მანძილის დაზუსტებას, საწარმოში არსებულ წარმადობას, ნარჩენების მართვას და საწარმოში ნედლეულისა და მზა პროდუქტების შეტანის/გატანის საკითხებს. ქ. რუსთავის მერიის მიერ სამინისტროში წარმოდგენილი მოსაზრებები მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში. რაც შეეხება წარმადობის ცვლილებას, ჩვენს ხელთ არსებული ინსპექტირების მასალებით, აღნიშნული ფაქტი არ გამოვლენილა, შესაბამისად სასამართლოსაც შპს „ჯეოსთილის“ საქმეზე აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით არ უმსჯელია. გასათვალისწინებელია, რომ თუკი, შესაბამის ადმინისტრაციული ორგანოს აქვს აღნიშნულის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია (რაც სამინისტროში მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე არ წარმოდგენილა), აღნიშნული ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კანონმდებლობის შესაბამისად, შემდგომი მსვლელობა მისცეს საკითხს. ასევე რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის წერილის მიხედვით, საქართველოს პარლამენტში „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ კანონპროექტი განხილვის მიზნით უკვე წარდგენილია, რაც ითვალისწინებს თვითმონიტორინგსა და სახელმწიფოს მიერ ახალი უსაფრთხო მექანიზმების შექმნას. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია მიიჩნევს, რომ სკოპინგის ანგარიშზე დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოება უნდა იქნას შეჩერებული ახალი სამართლებრივი რეგულაციების დაწესებამდე, რათა მუნიციპალიტეტისა და სახელმწიფოს ჩართულობით უზრუნველყოფილ იქნას საწარმოების მკაცრი კონტროლი ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა და მოქალაქეთა ჯანმრთელობისთვის მიყენებული ზიანის პრევენციის/კონტროლის მიზნით. მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით, გასათვალისწინებელია, რომ „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“ მსგავსი საფუძვლით ადმინისტრაციული წარმოების შეჩერებას არ ითვალისწინებს. აღნიშნული კოდექსის მიხედვით, სამინისტრო ვალდებულია გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში დეტალურად განიხილოს საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტაცია და მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება - საქმიანობის განხორციელების ან საქმიანობის განხორციელებაზე უარის თქმის შესახებ.

ამასთან, საინიციატივო ჯგუფის „გავიგუდეს“ მიერ აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით 2019 წლის 23 დეკემბერს სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა შენიშვნები და წინადადებები, რაც სამინისტროს შენიშვნებთან ერთად გადაგზავნილ იქნა საქმიანობის განმახორციელებელთან. აღნიშნულ კორესპონდენციაზე კომპანიის პასუხები ცხრილის სახით თან ერთვის განსახილველ სკოპინგის ანგარიშს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

**გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი**

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის (მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების დეტალური) აღწერა და საჭიროების დასაბუთება; საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
  - არსებული საწარმოს წარმადობის გაზრდის საჭიროების დასაბუთება და დეტალური ინფორმაცია/აღწერა რა ცვლილების საფუძველზე მოხდება არსებული სიმძლავრის გაზრდა;
  - საპროექტო ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და **გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით** შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა, განსაკუთრებული დასაბუთებით ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევების საკითხზე;
  - საპროექტო ტერიტორიის GPS კოორდინატები/მიწის ნაკვეთების საკადასტრო კოდები;
  - საპროექტო ტერიტორიიდან (საწარმოს თითოეული ობიექტიდან და საამქროდან) დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), ზედაპირული წყლის ობიექტამდე, და მსგავსი პროფილის საწარმომდე;
  - დაზუსტებული მანძილი მეტალურგიული საწარმოდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, ვინაიდან რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის მონაცემებით მეტალურგიული საწარმოდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 200 მეტრის დაშორებით.

- ინფორმაცია 500 მ. რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოს და წარმოების შესახებ მანძილების მითითებით;
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- საწარმოს ტერიტორიაზე უკვე არსებული და მოსაწყობი ობიექტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (მასშტაბი, წარმადობა);
- საწარმოს მუშაობის გრაფიკი და დასაქმებულ პირთა რაოდენობა;
- საწარმოში მიმდინარე ტექნოლოგიური პროცესის აღწერა და დეტალური ტექნოლოგიური სქემა, ტექნოლოგიურ პროცესში გამოსაყენებელი საშუალებების და მოწყობილობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ჯართის განთავსების უბანზე ჯართის წინასწარი დახარისხება/განცალკევების საკითხები;
- საწარმოში ნედლეულის მიღებისა და დასაწყობების პირობები, ნედლეულის მიღების სიხშირე.
- ვინაიდან 2007 წლის გზშ-ის ანგარიშის თანახმად საწარმოში ნედლეულის შემოტანა და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირება გათვალისწინებულია ძირითადად რკინიგზის ტრანსპორტის საშუალებით, აღნიშნული ტრანსპორტირების სქემა, კერძოდ, რკინიგზით ტრანსპორტირების საკითხები დეტალურად უნდა იყოს განხილული გზშ-ის ანგარიშში და გათვალისწინებული უნდა იყოს საავტომობილო ტრანსპორტით ნედლეულისა და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირების მხოლოდ საჭიროების შემთხვევაში გამოყენება;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს ნედლეულისა და პროდუქციის ტრანსპორტირების შედეგად გარემოს შესაძლო დაბინძურების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია და ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის შემოზიდვა/გაზიდვის) გადაადგილების აკრძალვის საკითხები;
- დეტალური ინფორმაცია გამწვანების ღონისძიებების შესახებ;
- ჯართის მომზადების და ღუმელებში ჩატვირთვის პროცესი; ასევე ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ჯართის მართვის ღონისძიებები;
- ინფორმაცია ხის ნარჩენის, ჯართის, ზეთის ცარიელი კასრების სეპარირებული შეგროვებისა და სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსების ტერიტორიაზე კასრებისთვის შესაბამისი ნარჩენების კოდების მინიჭების შესახებ;
- ანგარიშის მე-16 გვერდზე მითითებულია, რომ მტვრის გადამუშავება ხდება ღუმელში ან იყიდება ექსპორტისთვის. საჭიროა მოცემული იქნეს დაზუსტებული დეტალური ინფორმაცია ფილტრის ნალექების მართვის შესახებ კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით. ამასთან წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია ფილტრის ნალექების ლაბორატორიული კვლევის შედეგების შესახებ.
- დეტალური ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი მოწყობილობის მიერ დაჭერილი მტვრის და გამოცვლილი სახელოებიანი ფილტრების მართვის შესახებ.
- საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებული ჯართის მიმღებ, გადამამუშავებელ და სასაწყობე უბნების მოედნებზე ნავთობპროდუქტების დაღვრის აღკვეთის და დაბინძურებული ტერიტორიების გაწმენდის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;

- საწარმოში დასამუშავებელი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია - მათი კოდი და დასახელება „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის მიხედვით და რაოდენობა;
- ვინაიდან საწარმო გეგმავს წარმადობის გაზრდას, რაც გამოიწვევს წარმოების შედეგად მიღებული წიდის რაოდენობის ზრდას, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია საწარმოში ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობის შესახებ (ობიექტი, სადაც ინახება ნარჩენების 3 წელზე ნაკლები დროით, თუ ნარჩენები განკუთვნილია ადდგენისთვის, ან 1 წელზე ნაკლები დროით, თუ ნარჩენები განკუთვნილია განთავსებისთვის).
- წიდის ლაბორატორიული კვლევის შედეგების და მისი მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- საწარმოს სასამელო-სამეურნეო წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს ტექნიკური დანიშნულებით წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- ტექნიკური დანიშნულებით წყალღების შესახებ გარდაბნის არხის მფლობელთან შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია/დოკუმენტაცია;
- საწარმოს ტერიტორიაზე ჩამდინარე (საწარმოო, სანიაღვრე და სამეურნეო-ფეკალური) წყლების მართვის საკითხები;
- საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების ჩაშვების წერტილის ადგილმდებარეობა GPS კოორდინატების მითითებით;
- სანიაღვრე წყლების ჩაშვების შესახებ სანიაღვრე არხის მფლობელთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- სალექარების დეტალური აღწერა (სქემა; პარამეტრები და გაწმენდის ეფექტურობა);
- სანიაღვრე და ტექნოლოგიური წყლების სალექარების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, კერძოდ, დაზუსტდეს რომელი სალექარი არის გათვალისწინებული სანიაღვრე წყლების გაწმენდისთვის და რომელი ტექნოლოგიური წყლების, შესაბამისი მოცულობის მითითებით;
- ტექნოლოგიაში გამოყენებული წყლის ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემაში ჩართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სალექარებიდან ამოღებული შლამის რაოდენობა, დასაწყობების ადგილი და მისი მართვის საკითხები;
- საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების საკითხები, ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დეტალური აღწერა და სახანძრო სისტემის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს გენერალური გეგმა ექსპლიკაციით;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა).

## **5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:**

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე, გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროების, ატმოსფერული ჰაერის ფონური

მდგომარეობის, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების დახასიათება, გაბნევის ანგარიში, საპროექტო მტვერდამჭერი სისტემის საპასპორტო მონაცემები და მისი ეფექტურობის დამადასტურებელი დეტალური მონაცემები;

- საწარმოში არსებული მტვერდამჭერი სისტემების ინსტრუმენტულად განსაზღვრული ფაქტობრივი ეფექტურობის შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს გაზრდილი წარმადობის პირობებში, კუმულაციური ზემოქმედების შედეგების შეფასება საქმიანობის განხორციელების ზონაში (მიმდებარედ) არსებული საწარმოების ემისიების (ატმოსფერული ჰაერი, ხმაური და სხვა) გათვალისწინებით და შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა, მათ შორის, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის შემცირების კუთხით საუკეთესო ალტერნატივების დეტალური დასაბუთება;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა, სადაც, გათვალისწინებული იქნება ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის ინსტრუმენტული მონიტორინგის საკითხები (სიხშირის და კოორდინატების/საკონტროლო წერტილების მითითებით), მათ შორის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის უწყვეტი ავტომატური მონიტორინგის დანერგვისა და განხორციელების და მონიტორინგის შედეგების ონლაინ რეჟიმში ხელმისაწვდომობის საკითხი;
- საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე ზემოქმედების დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- გზშ-ის ანგარიშში საწარმოს ტერიტორიიდან მანძილი უახლოეს მოსახლემდე წარმოდგენილი უნდა იყოს არა გენერალური გეგმის მიხედვით, არამედ ფაქტობრივად ადგილზე არსებული უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან (მიახლ. 200 მეტრი) დაცილების მანძილის გათვალისწინებით და შესაბამისად,

ზემოქმედების შეფასება განხორციელდეს აღნიშნული მანძილის გათვალისწინებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2019 წლის 29 ნოემბრის N154 დადგენილების შესაბამისად, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს საწარმოო ზონა 1-ში (იზ-1). დადგენილების დანართი 3-ის მე-6 მუხლის შესაბამისად, საწარმოო ზონა (იზ-1) არის ინდუსტრიული ზონის ქვეზონა, სადაც დომინირებს საწარმოო ობიექტები, რომლებშიც არ მიმდინარეობს გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის სახიფათო/მავნე საწარმოო პროცესები. იმის გათვალისწინებით, რომ ობიექტის ფუნქციონირება დაკავშირებულია გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის სახიფათო/მავნე საწარმოო პროცესებთან, მითითებულ ზონაში მშენებლობის განხორციელება ეწინააღმდეგება ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2019 წლის 29 ნოემბრის N154 დადგენილების მოთხოვნებს.

იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ ჯეოსთილის საწარმო მითითებულ ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს წლების განმავლობაში, ხოლო ამჟამად დაგეგმილია საწარმოს წარმადობის გაზრდა და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საამქროს მოწყობა და ექსპლუატაცია მისსავე საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე, დაგეგმილი საქმიანობა და მის ფარგლებში ნედლეულისა და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული საკითხები უნდა შეთანხმდეს ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიასთან, ხოლო კომპანიის დასაბუთებული/შეთანხმებული პოზიცია რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის წერილში მითითებულ საკითხებთან დაკავშირებით წარმოდგენილი უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ სამრეწველო ობიექტებში დაგეგმილია თუ არა გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის სახიფათო/მავნე საწარმოო პროცესები აღნიშნული საკითხის შესწავლა დეტალურად ხდება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ეტაპზე, ვინაიდან გზმ-ს ანგარიში მოიცავს დეტალურ ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებისას გარემოზე შესაძლო მნიშვნელოვანი ზემოქმედების შესახებ, მათ შორის, მოსახლეობაზე, ადამიანის ჯანმრთელობაზე, ბიომრავალფეროვნებაზე (მათ შორის, მცენარეთა და ცხოველთა სახეობები, ჰაბიტატები, ეკოსისტემები), წყალზე (მათ შორის, ჰიდრომორფოლოგიური ცვლილებები, რაოდენობა, ხარისხი), ჰაერზე, ნიადაგზე (მათ შორის, ნიადაგის მოხსნა), მიწაზე (მათ შორის, ორგანული ნივთიერებები, ეროზია, დატკეპნა, დეგრადაცია), კლიმატზე (მათ შორის, სათბურის გაზების ემისია), ლანდშაფტზე, კულტურულ მემკვიდრეობაზე (მათ შორის, არქიტექტურული და არქეოლოგიური ასპექტები) და მატერიალურ ფასეულობებზე. გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს დეტალურ ინფორმაციას, იმ საკითხებზე, რაზეც გამახვილდა ყურადღება სკოპინგის დასკვნაში და სავალდებულოდ უნდა აისახოს ის საკითხები, რაც სამინისტროს მისცემს საშუალებას, მის მიერ მოთხოვნილი ინფორმაციის წარმოდგენის შემდგომ, დეტალურად შეაფასოს შპს „ჯეოსთილის“ მიმდინარე საწარმოო პროცესი, ექსპლუატაციის ცვლილებების საკითხი და მიიღოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისი დასაბუთებული გადაწყვეტილება.

ვინაიდან პროექტით დაგეგმილი საქმიანობა ითვალისწინებს მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას, კერძოდ მეტალურგიულ ქარხანაში, ახალი ინდუქციური ღუმელის დამატებას და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციას, დაგეგმილი ცვლილებების გათვალისწინებით, გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს მოსალოდნელი ზემოქმედების განსაზღვრას გარემოს თითოეულ კომპონენტზე, ხოლო საწარმოს ექსპლუატაციის პირობებში შეტანილი ცვლილებები შედარებული უნდა იყოს N24 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებულ პირობებთან. ამასთან, იმ შემთხვევაში, თუ კომპანია გეგმავს დაგეგმილი ცვლილებების გათვალისწინებით ერთიანი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღებას, რომელშიც გაერთიანებული იქნება მეტალურგიული საწარმოს მთლიანი ტექნოლოგიური ციკლი, საჭიროა გზშ-ის ანგარიშში სრულყოფილად იქნეს განხილული, როგორც არსებული გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული საკითხები (მათ შორის საწარმოში არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით), ასევე დაგეგმილი ცვლილებები ერთიანი პროექტის სახით.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინსპექტირების მასალებიდან დგინდება, რომ ელექტრო-რკალური ღუმელისა და ციცხვ-ღუმელს შორის დაფიქსირდა 2 დანადგარი, რომლებიც გამოიყენება ნედლეულის მიმწოდებელ ლითონის ურიკების - ციცხვების გასაცხელებლად, ასევე სათადარიგო ინდუქციური ღუმელი, რომელიც არ იყო გათვალისწინებული „ქ. რუსთავეში, შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე - სათადარიგო ღუმელის მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ“ ბრძანებით (N2-724; 30/08/2018), ხოლო ნედლეულის განთავსების ტერიტორიაზე დაფიქსირდა ჰიდრაულიკური წნეხის ორი დანადგარი. აღნიშნული საკითხები დაზუსტებული და დეტალურად განხილული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში.

ვინაიდან, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ შპს „ჯეოსთილის“ მეტალურგიული საწარმოს ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა მეტალურგიული საწარმოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშითა და №24 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევები, რომლის აღმოფხვრისათვის კომპანიას განესაზღვრა გონივრული ვადები, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს გონივრული ვადებით განსაზღვრული პირობების შესრულების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ცხრილის სახით) და დარღვეული პირობების გამოსწორების მიზნით გატარებული ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია.

**გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).**

#### **დასკვნითი ნაწილი:**

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ჯეოსთილის“ მიერ წარმოდგენილ მეტალურგიული საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (მეტალურგიულ ქარხანაში, ახალი

ინდუქციური ღუმელის დამატება და სილიკომანგანუმის ჩამოსასხმელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია) პროექტზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი/შესასწავლი ინფორმაციისა და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.